

vergadering **C264**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 10 mei 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de betrokkenheid van de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme bij lokale projecten voor de aanpak van kleinere criminaliteit – 2569 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de optimalisatie van het Vlaamse beleid inzake elektronisch toezicht – 2766 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de cijfers betreffende de justitiehuizen in het jaarverslag van het Departement Welzijn – 2845 (2021-2022)	6

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de betrokkenheid van de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme bij lokale projecten voor de aanpak van kleinere criminaliteit – 2569 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, er bestaan vandaag in Vlaanderen heel wat verschillende en goede projecten met als doel om tot een ketenaanpak te komen – politie, parket en preventie- en hulpverlening – en zo jongere straatcriminelen intensiever te kunnen opvolgen en te voorkomen dat ze verder afglijden in een crimineel milieu.

Wij zien deze multidisciplinaire projecten en hun ketengerichte aanpak als een belangrijk instrument, de essentie eigenlijk, voor een lokaal integraal veiligheidsbeleid.

In Limburg bestaat een dergelijke aanpak reeds geruime tijd met het project M, dat een lik-op-stukbeleid voert. Er is een zeer goede samenwerking tussen de politie, justitie en hulpverlening. Er is ook het project FIX, dat geënt is op het Antwerpse Kompas+ (KetenOndersteuning Minderjarige Plegers Antwerpen Stad plus), waarover dadelijk meer.

In antwoord op mijn eerdere vragen over deze problematiek blijkt dat er momenteel een onderzoek bezig is naar de lokale ketenaanpak. Er wordt daarbij beoogd om Kompas+ in Antwerpen – ik heb begrepen dat het gisteren officieel is gelanceerd, maar daar kunt u dadelijk ongetwijfeld meer over vertellen – evidence-based te onderbouwen en op basis daarvan een verdere uitrol in Vlaanderen te doen.

U hebt ook in antwoord op mijn vragen daarover naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen gesteld dat "De LIVC's worden op dit moment niet meegenomen in de lokale ketenaanpak rond jeugddelinquentie. Uit onderzoek blijkt dat slechts één geradicaliseerde jongere werd meegenomen in Kompas+. In dat geval was er wel contact met LIVC-R."

Ook uit informatie die wij zelf ontvangen over de praktische, concrete werking van Kompas+ blijkt dat de lokale integrale veiligheidscel (LIVC) als dusdanig geen 'ketenpartner' is.

De LIVC is als multidisciplinair orgaan nochtans van cruciaal belang. Het gaat met name om de ketenaanpak van preventie, repressie en nazorg, wat de essentie van een integraal veiligheidsbeleid is. Dat is hét model voor een doeltreffend lokaal veiligheidsbeleid dat moet tegemoetkomen aan multiproblematieken. De LIVC biedt een belangrijk forum voor de ontwikkeling van geïndividualiseerde opvolgings- en begeleidingstrajecten.

Minister, hoe wordt deze niet-betrokkenheid van de LIVC bij projecten zoals Kompas+ gemotiveerd?

Wordt door deze niet-betrokkenheid niet voorbijgegaan aan een van de fundamentele doelstellingen voor een lokaal integraal veiligheidsbeleid, of wordt het niet gekopieerd of is het geen doublure omdat heel veel van die partners op de verschillende fora aanwezig zijn?

Zal de betrokkenheid van de LIVC vooralsnog worden meegenomen in de verdere stappen in het beleid en met name de verdere uitrol van de bestaande projecten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega, u verwijst naar gisteren. Toen hebben we het project inderdaad verstevigd en ook wat structureel gemaakt. We hebben er een uitbreiding aan gekoppeld om ook meerderjarigen op te volgen, iets waarvoor Vlaanderen 75.000 euro ter beschikking heeft gesteld. We hadden gezien dat meer dan de helft van de minderjarigen die in het project stappen 16 of 17 jaar is. Alle partners steken heel veel tijd en energie in die mensen om hen op het rechte pad te houden. Eens ze 18 jaar worden, is er eigenlijk geen overloop. Vandaar dat we beslist hebben om een overloop te creëren: als ze 18 jaar zijn, laten we hen niet zomaar los maar volgen we hen verder op.

Kompas+ is net als de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC R) gericht op een multidisciplinaire samenwerking, maar de doelgroep, finaliteit en samenstelling zijn verschillend. Kompas+ richt zich op minderjarigen die gekend zijn voor meerdere delicten, waarbij er op meerdere levensdomeinen problemen zijn en de kans op hervat erg groot is. Het doel van deze multidisciplinaire samenwerking is om de jongere opnieuw op het rechte pad te krijgen, aan de aanwezige problematieken bij de jongere en het gezin te werken en recidive te voorkomen.

Daarnaast is het ook zo dat bij Kompas+ de jongeren en ouders geïnformeerd worden over het traject en dat zij maximaal worden betrokken. Bij de LIVC R is die terugkoppeling onder bepaalde voorwaarden mogelijk, maar zeker niet vanzelfsprekend.

Daarnaast zijn enkele deelnemers aan Kompas+ uitgesloten van deelname aan de LIVC R, zoals bijvoorbeeld het Openbaar Ministerie. Door de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter van het Strafwetboek is het niet mogelijk om zonder meer informatie uit te wisselen tussen beide overlegstructuren.

Bovendien is in het kader van Kompas+, zoals u zelf al aangaf uit mijn eerdere antwoord, nog maar één geradicaliseerde jongere aangemeld. Die jongere werd ook onmiddellijk aangemeld bij de LIVC R door één van de partners. Dus indien nodig – en dat moet ook de regel zijn – wordt er wel degelijk informatie uitgewisseld tussen de twee overlegstructuren, zonder ze per se samen te voegen. In de praktijk merken we dus dat er wel degelijk het nodige overleg is en dat de continuïteit van beide trajecten zo kan worden verzekerd.

Wat toekomstige projecten betreft, moet eerst telkens de finaliteit worden bekeken. Maar zodra de justitiehuizen betrokken zijn, is er sowieso informatie-doorstroming naar de LIVC R's, omdat dat als basisvereiste wordt meegenomen in de werkinstructies van de justitiehuizen bij dossiers van radicalisering. Ook als het om een mandaat gaat voor andere feiten, bijvoorbeeld diefstal of bendevoorming, zal het justitiehuis een check doen in de gemeenschappelijke gegevensbank van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). Indien er een hit is, dan worden ook die dossiers aangemeld bij de LIVC R.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik twijfel geen moment aan de intrinsieke kwaliteit van al die projecten die door een ketengerichte aanpak allemaal hetzelfde doel hebben, namelijk voorkomen dat jongeren afglijden in de criminaliteit. Ik denk wel dat het minstens de oefening waard is om met een lokale veiligheidsbril naar al die structuren te kijken. Vandaag start men vaak experimenteel met een projectmatige financiering en vaak gaat het om dezelfde partners die rond de tafel zitten.

Voor de LIVC R hebben we een decretaal kader, een wettelijke basis. Daarbij gaat het dan inderdaad over radicalisering en polarisering, maar ik ben ervan overtuigd dat de LIVC's in de breedte nog meer mogelijkheden hebben dan zuiver die radicalisering. Als je op het terrein met mensen spreekt, hoor je dat er in de toekomst mogelijk een inbedding kan zijn omdat het vaak dezelfde partners zijn die rond de tafel zitten. Men zegt mij dat het toch vaak om dezelfde jongeren gaat. Zeker als men binnen de LIVC's naar de preventieve aanpak kijkt, komt men daar dezelfde mensen tegen.

Ik begrijp dat er voor Kompas+ al wel een duidelijk kader is. Het project SAMEN in Mechelen stoot echter vandaag op een gebrek aan een juridisch kader. De Vlaamse Toezichtcommissie heeft gezegd dat hun infodeling op die manier niet mag. Dat gebeurt nog via SharePoint maar Microsoft is niet voldoende beveiligd. Ik geef het voorbeeld gewoon mee omdat we heel veel werk gestoken hebben in de LIVC's, daar is een mooi kader, de informatiedeling is geregeld. Het zou goed zijn om die te versterken en al die goede projecten zo veel mogelijk daar in te bedden. We moeten ze dan opentrekken en ruimer durven te gaan dan radicalisering.

Wat is uw kijk op de verruiming van de LIVC's? Wij ervaren op het terrein dat de lokale besturen daar meer mee willen doen dan radicalisering, omdat we die – gelukkig, maar niet altijd – op de radar hebben. We zouden ze kunnen versterken en verruimen. Ik verwijs dan naar het plan S in onze mooie provincie waarmee we de ambitie hebben om alles te integreren. Ik voel op het terrein dat we in die richting zouden moeten kunnen marcheren.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Bedankt collega Brouns. We zijn hier in de commissie al een aantal keren op ingegaan. De LIVC R's en Kompas+ hebben waarschijnlijk wel ergens een overlap, maar het doel van de LIVC R's is toch enigszins anders, omdat je daar spreekt over de aanpak van radicalisering, extremisme, terrorisme en de preventie daarvan. Ik begrijp dat u vraagt om dat uit te breiden, maar ik vraag me af – en het is een open vraag, ook aan de minister – of de goede werking van de LIVC R op dit moment – door de medewerking van alle partners, ook mensen met een sociaal profiel, en de informatie-uitwisseling daaromtrent – ligt bij het feit dat er net een duidelijk afgebakende doelgroep is en een duidelijke doelstelling, en dat dit alles onder een heel concrete federale wetgeving valt. Men zou dan de federale wetgeving ook moeten aanpassen. De discussie over de uitbreiding van de LIVC R's moet voornamelijk federaal worden gevoerd, omdat de wet daar zou moeten worden aangepast.

Eén groot vraagteken van mijn kant, waar ik helemaal niet uit ben, is of het wel ten goede zou komen aan de werking van de LIVC R's als we het initiële doel gaan veranderen en vervagen. Dat is een interessante denkpiste. Volgens mij is het op dit moment net zeer belangrijk om binnen de LIVC R's een zeer duidelijke doelgroep afgebakend te hebben, maar de minister heeft groot gelijk, en u ook, mijnheer Brouns, dat de informatie-uitwisseling tussen die twee er wel degelijk moet zijn, ook in het belang van de opvolging van die casussen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Brouns, in verband met het project SAMEN, waarnaar u hebt verwezen, is er inderdaad een probleem met de infodeling door het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie. We zijn echter juridisch aan het bekijken hoe we dat kunnen oplossen. Dat komt er dus aan. SAMEN werkt ook op een andere manier. In artikel 458ter werd niet opgenomen dat men infodeling kan gebruiken ter bestrijding van gewone criminaliteit. Dat is dus een probleem, maar,

zoals gezegd, we zijn aan het bekijken hoe we het casusoverleg wel kunnen invoeren.

Wat plan S betreft, is het zoals u zelf ook stelde: we moeten alle ketenaanpakken en alle veiligheidsissues samen bekijken en zien waar er linken zijn, en ervoor zorgen dat al die mensen kunnen samenzitten, bijvoorbeeld in een veiligheidshuis, zodat de infodeling tussen de diverse werkingen ook mogelijk is. Als we op het terrein duidelijk merken dat er ergens een vacuüm is tussen KOMPAS+ en LIVC R, of dat de informatiedeling niet verloopt zoals dat moet, dan wil ik daar zeker een initiatief in nemen. Ik ben op dat gebied wel vrij helder, denk ik. Het is niet zo dat ik dat zeker niet wil doen of bekijken. Ik zal ter zake eens navraag doen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voor mij was het inderdaad een aanleiding om het debat wat te verruimen. We zien vandaag immers vaak dat heel wat steden en gemeenten die een lokale veiligheidscel en een lokaal veiligheidsoverleg hebben, daar ooit de 'R' aan toevoegen, dus omgekeerd. Ik geloof heel sterk in die ketenaanpak, multi-disciplinair. We hebben verschillende projecten, en het zijn heel vaak dezelfde mensen die rond de tafel zitten. Dan lijkt het me beter om een duidelijke structuur te hebben, die een zeker juridisch kader heeft. Ik ga ermee akkoord dat, als we daar verder in willen gaan, het vaak misschien wel Vlaams en federaal is. Als politie en justitie betrokken zijn, zijn we echter ook gebonden op dat vlak. In plaats van verschillende projectmatige structuren op te zetten, waarvoor we dan meer middelen moeten gaan zoeken, ben ik veeleer een voorstander van het vertrekken van een sterke bestaande structuur, die op heel wat plaatsen nog moet groeien, die is vertrokken vanuit de strijd tegen terrorisme en radicalisering, maar enorm veel potentieel heeft, waar men naar elkaar aan het toegroeien is, waar er een wettelijk kader inzake informatiedeling is, waar het vertrouwen groeit. Dat is een visie op lokale integrale veiligheid die ik voorhoud. Ik wilde van deze gelegenheid gebruikmaken om die nog een keer te onderstrepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de optimalisatie van het Vlaamse beleid inzake elektronisch toezicht – 2766 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Adeline Blancquaert aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de cijfers betreffende de justitiehuisen in het jaarverslag van het Departement Welzijn – 2845 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, uit recente cijfers in het jaarverslag van het Departement Welzijn, blijkt dat het aantal enkelbanden het voorbije jaar sterk is toegenomen.

Al in 2018 wees Hans Domenicus, afdelingshoofd van de Vlaamse justitiehuisen, in een interview voor Weliswaar, op een stijging van het aantal mensen met een enkelband in de afgelopen jaren en hij voorzag ook dat dit in de toekomst wellicht nog zou stijgen. "Sinds 2016 kan een rechter elektronisch toezicht opleggen als autonome straf en er is momenteel ook beleidsmatig nog meer aandacht voor gemeenschapsgerichte straffen, waaronder elektronisch toezicht", aldus de heer

Domenicus. Hij stelde ook: "Een enkelband is een humanere straf dan een verblijf in de gevangenis, al beleeft iedereen een straf natuurlijk anders. Je mag elektronisch toezicht niet onderschatten: elke straf heeft gevolgen. Wie een enkelband draagt, kan wel gaan werken en kan zijn straf vrij discreet ondergaan, maar deze mensen moeten zich strikt houden aan een uurrooster, ze kunnen niet zomaar gaan en staan waar ze willen. Hun gezin wordt ook belast; elke straf heeft gevolgen voor de omgeving. Elektronisch toezicht kan heel zwaar wegen." En hij stelde ook: "Met elektronisch toezicht is de kans op re-integratie veel hoger en de kans op strafschaade is beperkter".

Minister, tijdens de bespreking van de begroting voor dit jaar stelde u dat u de komende periode ook het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) verder wilt optimaliseren. Er werd een wetenschappelijk onderzoek opgestart om het profiel van mensen in elektronisch toezicht, de inbreuken tijdens de uitvoering ervan, de verschillende reacties erop, en de opvolging van de verslagen na niet naleving van de maatregelen vanuit het VCET in kaart te brengen. De resultaten van dat onderzoek worden in het voorjaar van dit jaar verwacht, waarna u zult bekijken welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. Er werd ook een audit opgestart om na te gaan waar de diensten ICT-matig kunnen verbeteren. Digitalisering is voor een dienst zoals het VCET, dat staat of valt met techniek en elektronica, echt een must, zo stelt u zelf ook. De resultaten van de audit worden ook meegenomen naar het nieuwe agentschap. Daarnaast is ook een digitaal platform voor justitiabelen onder elektronisch toezicht in ontwikkeling. Zo wordt de dienstverlening interactief en kan men bijvoorbeeld het uurrooster en algemene informatie online raadplegen, waardoor de diensten ook ontlast worden.

Minister, we hadden het hier al meermaals over het nieuwe personeelsplan voor justitie, dat u aankondigde ter invulling van de investering van de Vlaamse Regering van 7,5 miljoen euro aan extra personeelsmiddelen om tegemoet te komen aan de evolutie van de huidige opdrachten, de hogere inzet op alternatieve straffen, de inwerkingtreding van bepaalde federale regelgeving, de specifieke lokale personeelsnoden en de prioriteiten in uw beleid. Zo bestaat het nieuwe personeelsplan uit 130 bijkomende arbeidsplaatsen – vte's – om de cluster justitie op het terrein te versterken, ook voor het stijgend aantal enkelbanddossiers. Er zou worden ingezet op een uitbreiding van de operationele teams, de versterking van de aansturing en de IT-capaciteit in het VCET. Tevens zou ook het team van justitieassistenten versterkt worden, dat in specifieke dossiers wordt ingezet om voor de begeleiding en opvolging op afstand in te staan.

Ik heb de volgende vragen, minister:

Wat is de stand van zaken van het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot het elektronisch toezicht waarvan sprake?

Hoeveel bijkomende personeelsleden zijn er ingevolge het nieuwe personeelsplan specifiek bijgekomen voor de enkelbanddossiers, zowel wat de operationele teams, als het VCET, als de justitieassistenten betreft?

Tot slot: voorzien in goede opvolging van mensen met een enkelband vergt natuurlijk een goede omkadering en ondersteuning. Hoe ziet u dit, en waar ziet u mogelijke verbeteringen ter zake?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, beste collega's, zoals collega Schryvers reeds uitvoerig beschreven heeft, verscheen op 28 april laatstleden het jaarverslag van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het jaarverslag bevatte ook cijfers betreffende de justitiehuisen, waaronder het aantal

onder elektronisch toezicht geplaatsten en het aantal dossiers. Ik zal ook enkele belangrijke cijfers aanhalen, collega's.

Wat betreft elektronisch toezicht blijft de stijging zich doorzetten. Zo steeg het aantal mandaten elektronisch toezicht van 3995 mandaten in 2018 tot 4374 mandaten in 2021. Het aantal mandaten elektronisch toezicht onder voorlopige hechtenis wordt hierbij nog groter en maakte zelfs één op de vier mandaten uit in 2021.

Daarnaast is ook het aantal nieuwe dossiers in de justitiehuizen aan een opmars bezig. In 2020 ging het om 27.660 nieuwe dossiers en in 2021 steeg dit aantal tot 33.268 nieuwe dossiers. In 62 procent van de nieuwe dossiers ging het om de opvolging en het toezicht op daders. Het grootste deel van de geopende dossiers over de opvolging van en het toezicht op daders omvat dossiers over de autonome werkstraf.

Vandaar mijn vragen voor u, minister. Ik moet u uiteraard die cijfers helemaal niet uitleggen. U bent daar hoogstwaarschijnlijk heel hard van op de hoogte.

Minister, hoe evalueert u de cijfers uit het nieuwe jaarverslag? Welke evoluties zijn er waar te nemen en welke interpretatie kan hieraan gegeven worden?

U gaf in het verleden reeds aan dat meer en meer inzetten op elektronisch toezicht onder voorlopige hechtenis een belangrijk aandachtspunt is. Welke resultaten heeft het systematische overleg met de federale collega-minister?

Mijn laatste vraag, minister: de federale minister van Justitie kondigde recent aan om de ambitie los te laten om gevangenisstraffen tot zes maanden uit te voeren gezien hij deze in de toekomst toch wil afschaffen. Daarnaast werd ook duidelijk dat de uitvoer van de korte gevangenisstraffen tot drie jaar, die op 1 juni had moeten ingaan, opnieuw wordt uitgesteld. Welk effect denkt u dat deze plannen hebben op de diensten onder uw bevoegdheden? Zijn uw diensten voldoende voorbereid op de impact die deze beslissing kan hebben? Pleegt u hierover overleg met uw federale collega-minister?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik zal starten met de vraag van collega Blancquaert over de jaarcijfers van de justitiehuizen en het elektronisch toezicht. Wij worden inderdaad al geruime tijd geconfronteerd met een tsunami aan nieuwe dossiers. Zo ontvingen de justitiehuizen in 2021 meer dan 33.000 nieuwe dossiers. In vergelijking met het jaar ervoor is dat een stijging met 20 procent, ofwel zo'n 5600 dossiers. Deze stijging is bijvoorbeeld zeer opvallend bij de diensten slachtofferonthaal. In 2021 ontvingen zij meer dan 8400 nieuwe dossiers. Dat is een spectaculaire stijging met 51 procent in vergelijking met 2016.

Daarnaast stel ik ook vast dat er steeds meer alternatieve straffen worden uitgesproken. Zo is het aantal werkstraffen met 52 procent gestegen in vergelijking met 2020. Het aantal probatiedossiers steeg in diezelfde periode met 29 procent. Ook het nieuwe mandaat tijdelijk huisverbod kent een grote stijging. Het aantal nieuwe dossiers ter zake steeg spectaculair, met 77 procent ten opzichte van 2020. In 2021 stonden 4374 mensen onder elektronisch toezicht. Dat zijn er maar liefst 1325 meer dan 5 jaar geleden. Ondertussen is ons dagcijfer alweer gestegen. Opvallend is inderdaad het grote aandeel van justitiabelen die hun voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht uitzitten: dat is sinds 2019 met een derde gestegen.

Waarom die opmerkelijke stijging? Wat slachtofferonthaal en tijdelijk huisverbod betreft, is dat een gevolg van eigen beleid. Dat wisten we. Er is ook de sensibilisering die we ter zake doen. We willen slachtoffers veel beter begeleiden. Dat heeft

natuurlijk ook een impact op die dossiers inzake slachtofferonthaal. We zijn ook altijd voorstanders geweest van het vaker uitspreken van een tijdelijk huisverbod. We hebben dat ook aangekaart bij het College van procureurs-generaal, om daar de richtlijnen ook nog eens onder de aandacht te brengen. Dat wisten we dus. Daar konden we ons ook goed op voorbereiden. Daar rijst ook geen probleem.

Aan de daderzijde zien we echter ook een explosie qua dossiers. Er worden vaker alternatieve straffen gegeven. Men kijkt ook vooral naar die alternatieve straffen als oplossing voor de overbevolking in de gevangenissen. Dat is natuurlijk wel problematisch. Zo is het aantal werkstraffen met 52 procent gestegen. Ik kan die plaatsen niet in een-twee-drie uitvinden. Het is ook heel moeilijk om dat mee te geven aan de federale overheid. Vroeger had je wat plaatsen in de woonzorgcentra. Met corona is dat ook allemaal aan de kant gezet, begrijpelijkerwijze, omdat niemand in die woonzorgcentra wilde blijven. We zijn op zoek gegaan naar plaatsen 'in de natuur', bijvoorbeeld bomen planten, zwerfvuil opruimen. We hebben ook heel veel lokale besturen aangeschreven voor plaatsen voor die werkstraffen. Ik kan ze echter niet toveren. Ik heb vorige week ook nogmaals aangehaald binnen het College van procureurs-generaal dat dat problematisch is, dat dat op een bepaald ogenblik ook echt wel tot een probleem kan leiden als men daar niet op ingrijpt.

Collega Blancquaert, dan was er uw vraag in verband met de wet betreffende de externe rechtspositie. Ik heb inderdaad vastgesteld dat dat is uitgesteld. Dat is een vaststelling. Dat betekent ook wel dat de federale minister blijkbaar de coronamaatregelen wil hernemen tot 2025 en alle gevangenisstraffen met zes maanden wil verminderen. Ik heb dit begin april schriftelijk, maar ook tijdens de vele overlegmomenten met diverse partners aangekaart. De federale collega weet dat ook. Ik heb hem dat ook bezorgd. Ook heeft het College van procureurs-generaal een schrijven opgesteld met betrekking tot de vele lastminutewetwijzigingen en de gehanteerde werkwijze. U moet weten dat onze diensten zich volledig hadden voorbereid en klaarstonden om de vermoedelijk grote impact van deze inwerking-treding op te vangen. Dit is nu echter uitgesteld. We zullen zien hoe dat verder verloopt. Belangrijk is natuurlijk wel dat we correct en goed geïnformeerd blijven. Voor de justitiehuizen zullen er een aantal bijkomende advies- en begeleidingsopdrachten ontstaan. Ook voert de wet een aantal wijzigingen door in de bepalingen met betrekking tot slachtoffers, wat ongetwijfeld ook een impact zal hebben op de dienst slachtofferonthaal. Ook voor het elektronisch toezicht zal dit een belangrijke implicatie hebben: personen zullen langer onder elektronisch toezicht staan dan vandaag het geval is. Onze diensten zullen door de inwerking-treding van deze wet dus nog meer onder druk komen te staan dan nu al het geval is. Die druk bij het VCET is ook heel hoog. Ik heb dat ook al meermaals bezocht. Die mensen werken daar letterlijk dag en nacht. We hebben daar mensen extra aangeworven, maar we kunnen natuurlijk niet blijven aanwerven als men iedereen onder elektronisch toezicht zet. Ook dat is vorige week aangegeven tijdens de vergadering met het College van procureurs-generaal. Ik heb vastgesteld dat dit probleem ook in andere regio's rijst, bijvoorbeeld in Wallonië. Men moet dat dus toch wel bekijken.

Om reeds tegemoet te komen aan de sterk gestegen instroom van dossiers, heb ik al grote investeringen gedaan om onder meer de personeelscapaciteit van de justitiehuizen en het VCET uit te breiden. Mevrouw Schryvers, in het eerste personeelsplan waren 18 arbeidsplaatsen voorzien voor het VCET. Deze zijn intussen allemaal ingevuld. In het tweede personeelsplan zijn er in totaal 23 arbeidsplaatsen voorzien bij het VCET. In totaal zijn dat dus 41 extra vte's op 2 jaar tijd bij het VCET. Van die 23 plaatsen in het nieuwe personeelsplan zijn er 6 bij de mobiele eenheid, een adjunct-celhoofd, een stafmedewerker en een informaticus. Al deze mensen zijn intussen aangeworven. Verder zijn er nog vacatures lopend voor 2 extra justitieassistenten, 1 planner, 3 medewerkers administratie en 8 medewerkers monitoring. Ik hoop deze tegen de zomer af te ronden.

Om de uitvoering van de opdrachten binnen het VCET vlot te laten verlopen, is er niet enkel nood aan bijkomend personeel maar moet uiteraard ook worden ingezet op de optimalisatie van de dienstverlening. Mijn administratie is bezig met het verbeteren van werkprocessen en randvoorwaarden om te voorzien in een goede opvolging van mensen onder elektronisch toezicht.

Ik zoek ook naar een duurzame en professionele oplossing voor de ICT-infrastructuur van het VCET om de periodieke rapportering van data te verbeteren en om gebruik te kunnen maken van moderne visualisatietools, om in een betere omkadering te voorzien voor het VCET. Zo zijn er betere en gebruiksvriendelijke tools beschikbaar om diverse opdrachten binnen het nieuwe agentschap uit te voeren en krijg ik een betere input van data voor mijn beleid. Dit wordt nu verder uitgewerkt.

Ook het e-portaal, dat is een digitaal platform met een interactieve dienstverlening, komt eraan. De uitwerking daarvan zal eerder voorzien zijn voor 2023, omdat het bouwen van IT-applicaties altijd veel tijd vergt.

Ook heb ik vorige zomer een gefaseerde upgrade gedaan van al ons materiaal. De pc's en computerprogramma's zijn hierop ondertussen aangepast, en de opleidingen op maat zijn uitgewerkt. De verdere upgrade zet ik verder in 2022. Ook dat loopt dus.

Wat betreft het wetenschappelijk onderzoek dat momenteel door de Universiteit van Tilburg wordt uitgevoerd, wil ik de doelgroep onder elektronisch toezicht beter in kaart brengen. Het onderzoek is lopende. Het is belangrijk om te weten over wie het gaat en wie die mensen zijn die onder elektronisch toezicht zijn. Ik schat dat de analyses en bevragingen voor de zomer afgerond zullen zijn waarna het eindrapport vermoedelijk na de zomer zal worden opgeleverd. Ik zal dus zelf niet vooruitlopen op de resultaten van dat onderzoek, want dat zou een beetje sneu zijn. Het is voor na de zomer.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord.

Als mensen worden gestraft, dan moeten we er ook voor zorgen dat die straffen worden uitgevoerd. Ik denk dat we allemaal diezelfde bekommernis delen. Je ziet doorheen de jaren ook een evolutie naar nieuwsoortige straffen: werkstraffen, elektronisch toezicht. We moeten telkens de verschillende doelstellingen van een straf die wordt uitgesproken, kunnen waarmaken. Ik heb het dan onder meer over het straffen zelf, het gevoel van gestraft te worden, maar ook over de component re-integratie. Afhankelijk van de dader en van het misdrijf komen bepaalde straffen meer in aanmerking voor bepaalde feiten en daders en zijn andere niet vanzelfsprekend. Het komt er natuurlijk op aan om het goede evenwicht te zoeken. Wanneer die alternatieve straffen worden uitgesproken – werkstraffen, elektronisch toezicht – dan moeten we ook zorgen dat die worden uitgevoerd.

We zien inderdaad dat er een heel grote stijging is en dat zet Vlaanderen voor grote uitdagingen. Minister, wij zijn de eersten om dat te erkennen, maar toch moeten we er allemaal samen voor zorgen dat het in goede banen wordt geleid, dit wegens de doelstellingen die ik daarnet heb gezegd.

Het wetenschappelijk onderzoek dat u hebt gevraagd, is ook heel belangrijk. Ik kijk uit naar de resultaten daarvan, die we hier hopelijk uitvoerig kunnen bespreken.

Minister, in uw antwoord bent u ook ingegaan op de goede organisatie van de diensten voor de controle, voor de opvolging van het elektronisch toezicht van de

daders richting re-integratie. U had het over de personeelsinzet en de ICT die u bijkomend hebt gerealiseerd. Dat is natuurlijk allemaal heel belangrijk.

Nog een andere belangrijke component zijn de enkelbanden zelf. Ik heb u daarover in december nog een vraag gesteld. We weten allemaal dat het een moeilijk dossier is, verschillende jaren al. U hebt laatst geantwoord dat, op basis van de eerdere oproep die in november is gepubliceerd, geïnteresseerde kandidaten hun aanvraag tot deelname konden indienen tot en met 6 januari. Dan zou de aanbestedende overheid een selectie doorvoeren op basis van de verschillende selectiecriteria zoals die beschreven zijn in het beschrijvend document. Minister, kunt u daarover iets meer zeggen, zeker over de timing en over de nieuwigheden, wat het materiaal betreft? We weten dat er op dat vlak ook heel veel in evolutie is.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Heel erg bedankt voor uw antwoord, minister. U sprak over een tsunami, en ik kan dat helaas alleen maar bevestigen. Als ik zie hoe moeizaam het kan gaan met een collega-federale minister, dan denk ik toch, minister, dat we naar de toekomst toe onze krachten zullen moeten bundelen om zo veel mogelijk bevoegdheden naar Vlaanderen te trekken, zodat we niet meer te maken krijgen met dergelijk onprofessioneel beleid.

Minister, u weet ook dat elektronisch toezicht uiteraard een gepaste straf kan zijn bij bepaalde misdrijven, maar afstemming tussen de verschillende niveaus blijft toch wel cruciaal om dit tot een goed einde te kunnen brengen. Ik verwijs toch graag naar een opiniestuk dat gisteren in De Standaard verscheen, waarin hoogleraar criminologie Tom Daems het had over de enkelband. Volgens hem is het cruciaal om te bedenken waar het elektronisch toezicht inhoudelijk naartoe gaat, en waar de grenzen aan deze groei liggen. Hij haalde hierbij enkele voorbeelden aan, zoals het mogelijk invoeren van een alcoholmonitoring – dat is een aspect waar ik u ook al meermaals naar heb gevraagd – en ook slachtofferbescherming, waarbij het slachtoffer op de hoogte wordt gebracht waar de delinquent zich precies bevindt.

Vandaar mijn eerste bijkomende vraag: minister, wat is uw exacte visie, waar wilt u inhoudelijk naartoe? Welke optimalisering van de huidige enkelband zijn prioritair voor u?

Daarnaast is het ook belangrijk om in kaart te brengen hoe doeltreffend de straf/enkelband net is en hoe het komt dat het soms misloopt. In een zeer recent antwoord op mijn schriftelijke vraag van 30 maart gaf u aan dat er momenteel inderdaad, zoals u net aanhaalde, een uitgebreid onderzoek wordt uitgevoerd door de Universiteit van Tilburg. Het doel is om de populatie die onder elektronisch toezicht staat in kaart te brengen, met bijzondere aandacht voor personen bij wie de maatregel niet succesvol verloopt. Vandaar mijn tweede bijkomende vraag, minister: weten we in hoeveel gevallen het elektronisch toezicht hier bij ons, in Vlaanderen, niet succesvol verloopt? Indien we daarvan niet op de hoogte zijn, lijkt het u dan niet opportuun dergelijke cijfers te verzamelen? Op welke manier, en binnen welke termijn zult u dit uitvoeren?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert, mag ik u er wel op attent maken dat een bijvraag stellen in de vorm van een opvraging van statistische gegevens een klein beetje over de goede gebruiken in deze commissie gaat.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, in verband met die enkelbanden is het inderdaad zo dat we in Vlaanderen werken met een zeer verouderd systeem. Het is ook al een heel oude pijn, om nieuwe enkelbanden te bestellen. De bedoeling is dat we

tegen eind dit jaar willen gaan gunnen. Zoals jullie weten, zijn we van nul gestart, en dat is een heel zware procedure van concurrentiedialoog, die op dit moment loopt. Daarvoor zijn er vijf domeinen die bevraagd worden, onder andere innovatie. Dat is een luik dat volgende week ook aan bod komt en opgestart wordt.

Ik kan natuurlijk niet ingaan op hoe de procedure loopt, want daar mogen we niet veel informatie over geven. Er zijn wel een aantal kandidaten ingeschreven, en de gesprekken lopen. Belangrijk is ook – en dat heb ik ook vanaf dag één gezegd – dat de nieuwe enkelbanden state of the art moeten zijn. Dat betekent dat de nieuwe technologie effectief alcoholmonitoring zal doen, en ook het slachtoffer-systeem zal er mee inzitten. We laten ons in dezen ook begeleiden door een team van de Universiteit Gent dat onderzoek doet naar die nieuwe technologie, zodat we een state of the art hebben. Het is belangrijk om mee te geven dat wij intussen, in heel de coronacrisis – toen er ineens veel enkelbanden werden uitgesproken – het oude materiaal vervangen hebben. We hebben dus alvast geen probleem meer met die hele oude enkelbanden. Tegen het einde van het jaar zou de procedure dus gegund moeten worden.

Wat het aantal mislukte procedures betreft: daarover zijn we inderdaad gegevens aan het verzamelen, collega Blancquaert, in het kader van het onderzoek van Tilburg. Het idee is ook om dan vervolgens te bekijken wat er verkeerd loopt, wat de pijnpunten zijn, en hoe we dat kunnen oplossen. Zodra het onderzoek rond is, is het de bedoeling om ook in gesprek te gaan met de gevangenen, de onderzoeksrechters en de magistratuur.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In verband met de enkelbanden hoop ik dat er eind dit jaar een gunning kan gebeuren. Het heeft inderdaad al heel wat voeten in de aarde gehad en alles evolueert heel snel, maar laat ons het positieve zien. Eens de aanbesteding voor de nieuwe enkelbanden wordt afgerond, gaan die heel wat meer mogelijkheden hebben dan de enkelbanden van enkele jaren geleden. Dat kan nog een voordeel opleveren.

We volgen dit heel graag verder op, want dat is het sluitstuk, betrouwbaar materiaal hebben zodat het elektronisch toezicht op een goede manier kan worden opgevolgd. Daarmee staat of valt het natuurlijk, samen met de mensen van het VCET of de justitiehuisen die het moeten opvolgen.

Met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek ben ik heel erg geïnteresseerd in de resultaten. Ik kijk ernaar uit om die hier samen in de commissie te bespreken.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wijt het aan mijn jeugdig enthousiasme, nu het nog kan. Ik ben binnenkort jarig en dan kan het wellicht niet meer. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik word 26. *(Gelach. Opmerkingen)*

Ik zal er in de toekomst zeker op letten, voorzitter, en cijfergegevens schriftelijk opvragen.

Nogmaals, minister, dank voor uw antwoord.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.